

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: 2 Kr 6, 8 – 23

Text: **Př 25, 21 – 22** „*Hladoví-li ten, kdo tě nenávidí, nasyť jej chlebem, žízní-li, napoj ho vodou, tím shrneš řeřavé ublí na jeho hlavu a Hospodin ti odplatí.*“

Příběh, který jsme četli je už sám o sobě tak trochu nadčasový, protože nezmiňuje ani konkrétního aramejského krále ani konkrétního krále izraelského. Pouze Elišovo jméno zasazuje děj do 9. stol. před Kristem. Aramejci byli kočovným a pasteveckým národem, který žil v oblasti horní Mezopotámie – tedy zhruba v dnešní východní Syrii a severním Iráku. Aramejci nikdy netvořili jednotnou říši. Byli rozptýleni v jednotlivých nezávislých královstvích. Ale právě tomuto národu se podařilo rozšířit svou řeč a kulturu po celém Blízkém východě a dokonce i za jeho hranice, částečně i díky masovému pohybu obyvatel vynucenému postupným rozmachem říší v tomto regionu. V příběhu, který popisuje bible, hraje jistě důležitou roli Elišova výzvědná a zpravodajská služba. Technicky vzato, z dnešního pohledu není žádným velkým zázrakem, jestliže někdo i mnoho kilometrů daleko dokáže odposlouchávat hovor, který aramejský král uskuteční třeba ve své ložnici. Tyto možnosti mají zpravodajské služby i dnes a v mnohem větší míře. V tom je nám biblické legendární vyprávění dokonce bližší, než bylo tehdejšímu posluchači.

Aramejci se bojí Eliši a moci, která za ním stojí a chtějí ho zneškodnit. Na jednoho proroka vytáhne celý oddíl vojska a oblehnou město Dótan, kde Eliša přebývá. Elišův služebník, když vidí přicházející aramejské bojovníky, propadá panice. Je zcela bezradný. Říká: „Běda, můj pane, co teď budeme dělat?“ Je zcela zaskočen nenadálou přítomností početné hordy aramejských bojovníků. Jeho reakcí je strach. Tento mládenec představuje postavu bez víry a bez naděje. Strach je typickou reakcí takového člověka na ohrožení. Strach, který i dnes můžeme pozorovat kolem sebe. Není nijak překvapivé, že nejvíce naplňuje právě ty obyvatele naší země, kteří se nejvíce hlásí ke svému bezvěrectví a ateismu. Strach, projevující se zlobou, agresivním chováním a nenávisí, kterou můžeme vidět i v našich končinách, ačkoliv nám žádné bezprostřední nebezpečí nehrozí. Ten strach je dán jistým druhem zaslepenosti, kterou způsobuje právě absence víry, tedy ateismus. Bez víry se člověk najednou ocitá sám proti přesile, cítí se bezmocný a ohrožený. Chybí mu totiž zrak víry, která vidí za sebou stát toho, jenž je v Bibli nazván „Bůh silný, Rek udatný, Otec věčnosti, Kníže pokoje.“

Eliša, na rozdíl od svého služebníka, nás udivuje svým naprostým klidem. Ani nevyjde ven podívat se na to, kolik těch nepřátel vlastně je. S klidem odpoví tomu ustrašenému mládenci: „Neboj se, protože s námi je jich víc než s nimi.“ A pak se modlí, aby jeho služebník nabyl zraku víry a užrl skutečnosti, bezvěrcům skryté. Eliša se modlí: „Hospodine, otevři mu prosím oči, aby viděl!“ Tu Hospodin otevřel mládenci oči a on uviděl horu plnou koní a ohnivých vozů okolo Eliši. Služebník totiž dosud viděl jen ty své nepřátele. Ale neviděl, kdo stojí za ním. Připomeňme zde Ježíšovu radu pro všechny jeho učedníky: „Až budete slyšet válečný ryk a zvěsti o válkách; hleďte, abyste se nelekali.“ Dbejte na to, aby vás neovládl strach. Kromě toho, strach je podle bible projevem absence lásky. I proto Ježíš radí: „Milujte své nepřátele“. Protože, jak čteme v bibli, pravá láska zahání strach. Služebníkovi však chybí jak víra, tak láska, proto mu Aramejci naopak nahání strach. A Eliša se nejprve musí modlit za svého nejbližšího spolupracovníka. Nejprve se modlí za toho, řečeno opět biblicky, kdo patří do rodiny víry.

Když se pak Aramejci začali k Elišovi stahovat, modlí se Eliša i za ně: „Raň tento pronárod zaslepeností.“ To není žádná kletba, ani snaha ublížit. Nejedná se o žádnou slepotu – pro tu má hebrejščina jiné slovo. Se zvláštním výrazem pro zaslepenost se v bibli setkáme jen dvakrát. Zde a v Sodomě. Sodomští muži byli kdysi raněni zaslepeností, že nebyli schopni najít vchod, kudy andělé vyprostili Lota z jejich spárů. Ani zde Aramejci nejsou schopni Elišu najít a on má tak příležitost je sám vést. Mimochodem, ani východní mudrci nebyli schopni bez korekce Božím slovem najít cestu k narozenému králi. Eliša vůči nepřátelům nezaujímá defenzivní postoj, nestaví kolem svého domu

barikádu ani plot, ale v celé kauze přebírá vedení, vlastně se staví do čela aramejského vojska a koriguje jeho směr a cíl. Ujímá se role jakéhosi převaděče z Dótanu do Samaří, do samotného srdce severního Izraele, do královského města. Nebojí se, že by se tu Aramejci stali jakousi pátou kolonou v týlu Izraele. A tady se znovu Eliáš modlí za své nepřátele. Podobně jako u svého služebníka i zde prosí Hospodina, aby Aramejcům otevřel oči, ať vidí, kde jsou.

Nyní vstupuje do hry politický představitel moci, izraelský král. A řeší otázku, co s těmito lidmi: bít či nebít? Na rozdíl od některých dnešních politiků vnímá král muže Božího jako duchovní autoritu, hledá u proroka radu a se zjevnou úctou se ho ptá: „Můj otče, mám je dát pobít?“ A tady Eliáš prakticky ukáže, co znamená věta, že „s námi je jich víc než s nimi“, tedy to zdravé sebevědomí, že reprezentujeme Boží lid, lid, jemuž vládne Hospodin. Eliáš odpoví králi: „Nepobíjej. Což jsi je zajal svým mečem a lukem, abys je pobil? Předlož jim chléb a vodu, ať jedí a pijí. Pak ať jdou ke svému pánu.“

Eliáš, Boží člověk, trvá na tom, aby král naložil s těmito přivedenci jako s hosty. To bylo zcela neobvyklé. V nejlepším případě bývali zajatci prodáváni do otroctví, jinak byli pobíjeni. Pohostinství je tedy v příkrém rozporu s dobovými zvyky. Je to něco, co Aramejci absolutně neznali. Společné stolování, chléb a voda či obecně pokrm a nápoj dodnes v Orientě zavazují hostitele i pohoštěného. Hospodin se jim tak zjevuje jako Bůh milosrdný, který nemá zálibu v lidské krvi. Jaký rozdíl oproti jejich pohanským představám! To je to prohlédnutí, to otevření očí. Takto se i nepřátelům Hospodin zjevuje takový, jaký skutečně je. A to díky tomu, že Eliáš nesdílel se svým služebníkem jeho strach a nepropadal panice či děsu. V knize přísloví se dočteme: „Hladoví-li ten, kdo tě nenávidí, nasyt' jej chlebem, žízni-li, napoj ho vodou, tím shrneš řeřavé uhlí na jeho hlavu a Hospodin ti odplatí.“

Modlitba: *Bože, naplň nás Duchem lásky, protože koho máme rádi, toho se přestáváme bát. Dej, ať se na lidi kolem sebe, ať domácí či příchozí, díváme tvýma očima a zjevujeme jim tebe jako Boha milujícího a milosrdného. Vždyť za námi stojíš ty, Otec všemohoucí, jak to vždy znovu všichni vyznáváme. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane celého světa, vyslyš prosby své církve za tento svět. Ty dáváš svému slunci svítit na dobré i zlé. Tvoje láska patří všem. Dej ať i nás tvá láska proměňuje. Dej, ať se i my dovedeme dívat na svět tvýma laskavými očima. Dej, ať naše ruce pomáhají tam, kde je třeba. Ať naše nohy vycházejí do světa vstříc bližním. Dej, ať naše ústa zvěstují tvou spásu. Modlíme se za válečné uprchlíky. Dej, ať máme odvahu je přivést ke tvé lásce. Dej, ať poznají, že ty jsi Bůh milostivý a laskavý. Modlíme se za trpící lidi v Sýrii, Iráku, a na dalších místech, kde je válka. Prosíme za lidi na cestách, hledající nový domov. Prosíme i za náš národ, abychom měli odvahu zadupávat všechny plamínky nenávisti a zloby. Dej, ať se nestavíme do role soudců tohoto světa, ale přenecháváme soud tobě, který budeš jednou soudit i nás. Necht' je tvé jméno mezi námi posvěceno. Amen.*